

ESPORLES AL TEU WHATSAPP

ACTIVITATS,
AVISOS I
NOTÍCIES
DIRECTAMENT
AL TEU
WHATSAPP

1

Emplena el formulari
al web de l'Ajuntament

2

Desa el tel. 699 33 22 11
a la teva agenda de
contactes

és
esporles

AJUNTAMENT
D'ESPORLES

Crèdits

AJUNTAMENT
D'ESPORLES

Coordina: Àrea de participació
ciutadana de l'Ajuntament
d'Esporles

Equip de redacció: Maria
Romero, Sebastià Andreu
Olga Terrassa i Joana Riutort

Disseny i maquetació: Moiré

Foto de portada: Sebastià
Andreu Gaya

Col·laboren: Coordinació
Esportiva, Escoleta Municipal,
Escola Municipal de Música i
Dansa, Serveis Socials, Casal
de Joves, Centre de Formació
Esporles, Xisca Mesquida,
Xisco Busquets, Josep
Alemany, Bernat Homar,
Natalia Aguiló, Educadora
social, AODL, Centre de
dia, Bocsifocs, Toni Bauzà,
Raimon Palou, Pere Palou,
Tercera Edat d'Esporles,
d'Esporles, Associació
de comerços i empreses
d'Esporles, Associació Cultural
Contesporles, Aina Sánchez,
Mà de música, AFA Esporles,

CONTINGUTS

Informació municipal

Millores | turisme | habitatge | serveis |
música | esport | associacions | ensenyament
| història | medi ambient | serveis socials |
comerç | jovent | ocupació

04

Entrevista

MARIA DE S'HOSTAL

24

Participació ciutadana

Esports | iniciatives | gloses | ONG | cartes
dels ciutadans | esporlerins | esplai |
associacions | persones majors | la nostra
població | sostenibilitat

27

Galeria

Biblioteca

Informació |
novetats

Cultura popular

Saps on és? | Saps
qui és? | Test
esporlerí

La foto

20

36

39

40

Agraïm a qui ens han cedit les seves fotografies:

@raimonpalou,
@joanperello50
Xisca Mesquida
@cescnoguerafotografia

Impressió: Gráficas Planisi

Aquesta vol ser una revista del poble i per al poble, on tothom tengui un raconet per expressar-se. Si voleu participar en alguna secció de la revista o bé publicar qualsevol tipus d'article, ressenya, fotografia, etc., o bé fer-nos arribar alguna opinió, queixa, advertència, enhorabona, afalagament, etc. Us podeu posar en contacte amb l'equip de redacció:

Biblioteca Municipal: Carrer de Ramon Llull, 3 | T. 971 611 000 | biblioteca@esporles.cat

Esperam la vostra col·laboració!

és
esporles

INFORMACIÓ MUNICIPAL

Comissió de prevenció de la Taula Local de Coordinació per a l'abordatge de les violències masclistes

El 2 de juny de 2022 es va celebrar la segona Comissió de Prevenció de la Taula Local de Coordinació per a l'abordatge de les violències masclistes del municipi d'Esporles, on varen participar serveis municipals com la Policia Local, l'Institut Josep Font i Tries, l'Escola Gabriel Comas i Ribes, l'Escoleta Municipal, el Centre de Salut, Serveis Socials i el Centre Formació Esporles, així com personal polític i tècnic de les regidories de Cultura i Festes, Joventut i Igualtat. La Comissió també va comptar amb la participació de personal polític i tècnic de la Direcció Insular d'Igualtat i Diversitat i de l'Institut Balear de la Dona.

El tema central de la Comissió va ser l'adhesió a la campanya No i Punt!, de 2022 de la Direcció Insular d'Igualtat i diversitat, durant les festes patronals de Sant Pere 2022.

Aquesta adhesió suposa la renovació del protocol de seguretat per a possibles casos d'agressions sexuals i sexistes durant les festes i l'adhesió d'uns compromisos en matèria d'igualtat per part del consistori municipal.

A més, es va acordar fer arribar la campanya als i les joves del poble i es va reconèixer la Comissió com una eina per treballar la tasca de la sensibilització i promoció contra les violències masclistes de manera coordinada i en xarxa a tot el municipi, d'ara endavant.

Dies festius locals

Es dies festius acordats per l'Ajuntament d'Esporles per l'any que ve seran:

- **29 de juny de 2023.** Festivitat de Sant Pere.
- **26 de desembre de 2023.** Segona festa de Nadal.

Obertura del refugi de Son Tries

A partir del mes de maig el Refugi de Son Tries ha tornat a obrir les portes. Les reserves són pel refugi sencer i es poden fer via web a refugisontrias.com. Vine a gaudir del nostre refugi, situat a un entorn privilegiat.

Finalització del projecte a Burkina Faso amb el Fons Mallorquí de Cooperació

El Fons Mallorquí de Cooperació ha finalitzat el projecte iniciat l'any 2020 cofinançat amb l'aportació de l'Ajuntament d'Esporles per a ampliar els instituts de Burkina Faso.

S'ha construït un edifici administratiu, una aula, un pou i latrines per l'alumnat i docents a l'institut de Téna-

do i 3 aules, un magatzem i latrines a l'institut de Bavila. A més, s'ha proveït de l'equipament per les aules.

Aquest projecte beneficiarà a 320 alumnes d'educació secundària, ajudant a dessaturar els centres que actualment tenen ràtios de prop de 100 alumnes per aula.

Condicionament de l'hort de Son Tries

L'alumnat-treballador del programa SOIB30 Formació i Ocupació Son Quint V que es fa a l'Ajuntament d'Esporles han condicionat l'hort municipal arreglant el viver, posant-li el plàstic per a condicionar la part interior, desbrossant les males herbes de tot el recinte i tallant totes les canyes. Han realitzat treballs amb el motocultor per preparar la terra per sembrar i plantar planta forestal i ornamental. Tot això s'ha realitzat amb la planificació d'adequar una zona d'hort i una zona enjardinada per fer d'aquest espai un lloc productiu de planta i llavorer. Amb totes aquestes feines estan posant en pràctica tota la formació que estan aprenent dins el certificat de professionalitat que cursen al Centre de Formació d'Esporles.

El taller SOIB 30 Programes Mixts Formació i Ocupació per a majors de 30 anys (SOIB 30 Formació i ocupació finançat pel SOIB amb la participació del SEPE i el Fons Social Europeu) segueixen treballant per millorar les diferents zones del municipi.

Aquí comença la mar

Esporles ha inaugurat un nou mural a la plaça de Can Campos, un espai reconvertit en centre d'interpretació de la vida al Mediterrani. Un lloc on descobrir un món amagat de vida vegetal i submarina amb totes les peces de fang que han anat creant els participants del projecte.

Aquest mural culmina un gran projecte que promou des de l'Ajuntament d'Esporles implicant tota la CO-MUNITAT EDUCATIVA del poble, amb l'objectiu de promoure el treball en xarxa entre tots els agents educatius. Es basa en la conscienciació social: una sèrie d'accions per alertar a la població que tot el que llencem pel clavegueram o al torrent va directament a la mar, sense passar per depuradores ni filtres.

Al projecte participen:

- Escoleta Educació Infantil 0-3 Esporles
- Col·legi Públic Gabriel Comas i Ribas
- IES Josep Font i Trias
- Centre Formació Esporles
- Escola Municipal de Música i Dansa
- Grup d'Esplai "Sa Cadenera"
- Casal Municipal de Joves d'Esporles
- Biblioteca
- Universitat de les Illes Balears
- Institut Mediterrani D'Estudis Avançats

Tot això va començar amb una reunió amb l'IMEDEA, qui aportà el marc teòric per desenvolupar el projecte. A partir d'aquí es va proposar a l'Escola la possibilitat de fer feina amb el Mediterrani com a projecte de centre. Com a taller final, amb les alumnes del Taller de ceràmica del Centre de Formació d'Esporles es van realitzar les peces, els peixos que havien estudiat, en fang. L'escoleta i l'institut també van voler formar part del projecte i també feren una gran quantitat d'espècies marines que s'incorporaren al mural de la plaça.

La Universitat va fer una donació del fang que es va fer servir, també es va sumar creant el conte de na Tuga (tortuga símbol del projecte) i fent les "càpsules sonores" que es poden escoltar a la pàgina del projecte. Els alumnes del Grau d'Educació Primària van idear uns tallers pels infants de l'escola d'Esporles, a més de musicalitzar el conte de na Tuga. Conte que la bibliotecària va contar a tots els visitants de l'exposició de fotografies que es va muntar a la sala d'exposicions. D'aquesta manera, tothom que han vingut ha pogut conèixer què li ha passat a na Tuga i com se n'ha sortit.

Amb el conte també hi va participar l'Escola de Música d'Esporles creant la "Cançó de na Tuga".

L'Esplai Sa Cadenera també es va voler sumar, i amb els seus participants van fer una bona xerrada de la Mar Mediterrània, les espècies que hi viuen i el problema dels plàstics, a més acabaren amb un taller creatiu sobre animals que podem trobar al mediterrani. Finalment, el Casal de Joves va fer una activitat de pintades mediambientals a prop dels claveguerams i del torrent, que han donat nom a tot el projecte: Aquí Comença la Mar.

Més informació del projecte:

En aquest enllaç podeu trobar i llegir tota la informació del projecte, dels participants i les propostes per continuar-hi treballant.

<https://sites.google.com/espores.cat/aquicomencalamar>

Esportes se suma als Municipis Agermanats pel Vidre

Esportes ha rebut la clau de vidre reciclat com a mostra d'unió a la campanya "Municipis Agermanats pel Vidre" de la mà del conseller de Medi Ambient i Territori.

Aquesta iniciativa pretén remarcar, per una banda, la vinculació històrica d'Esportes amb el vidre, a través de La Fiore fundada a 1964 i, per altra banda, a l'alt percentatge de recollida selectiva d'aquest material.

Dia Internacional de l'Orgull LGTBI+

El 28 de juny es va celebrar arreu del món el Dia Internacional de l'Orgull LGTBI+ per a commemorar les protestes que es van dur a terme el 1969 a Stonewall, a la ciutat de Nova York, on es va denunciar públicament per primera vegada la vulneració de drets i la repressió social que patien les persones LGTBI+.

Des de l'Ajuntament fem visible el nostre compromís amb una societat diversa i respectuosa que lluita contra totes les discriminacions i garanteix els drets de totes les persones, perquè volem una societat lliure d'agressions LGTBIfòbiques i que gaudeixi avui i sempre de la seva dignitat humana i de la llibertat per estimar, sentir i expressar-se com desitgi.

Dia Mundial del Medi Ambient

Diumenge 5 de juny vam celebrar el Dia Mundial del Medi Ambient amb unes activitats on el més important era la participació de totes i tots i prendre consciència de la necessitat de respectar el nostre entorn. Les activitats consistiren en:

- Recollir idees i pensar sobre com reduir el malbaratament alimentari i les vam apuntar a una lona gegant.
- Rebre informació sobre la separació de residus amb una taula informativa per continuar millorant les nostres xifres
- Continuar aprenent jugant a jocs relacionats amb el medi ambient perquè els més petits comencin a prendre consciència mentre s'ho passen bé

I, tot i que el dia mundial del medi ambient ja ha passat, n'hem de ser conscients cada dia.

Educació viària a l'escola

Ans d'acabar el curs escolar, la Policia Local d'Esportles va visitar a l'alumnat d'Educació Infantil del CEIP Gabriel Comas i Ribas per fer una sessió informativa d'educació viària.

Els infants varen poder posar en pràctica tot l'aprens en un circuit per bicicletes instal·lat al pati per a l'ocasió.

Espais familiars 0-3

El passat dimarts 24 va esser la darrera sessió dels *Espais Familiars 2021-22* a l'Escoleta. Una nova experiència que ha ofert un espai de joc i socialització a infants no escolaritzats i un acompanyament a les seves famílies per compartir dubtes i vivències.

Ja ho sabeu, si no teniu pensat escolaritzar els vostres infants d'1 a 3 anys el curs que ve, animau-vos a venir als nostres *Espais Familiars 2022-23*.

Entrega de la recaptació d'Esportes x Ucraïna al Fons Mallorquí de Cooperació

S'ha fet entrega al Fons Mallorquí de Cooperació dels 885,16 euros recaptats a les vidrioles de l'Ajuntament mitjançant donacions del veïnat d'Esportes, a aquests fon s'ha de sumar l'aportació extraordinària de 4000 € al Fons Mallorquí de Cooperació aprovada en sessió plenària.

Aquests recursos es destinaren a la compra de materials de primera necessitat, sanitari, d'educació i equips tècnics per combatre el fred i millorar les infraestructures d'acollida de les persones refugiades a través de l'Associació Eslovaca de Municipis.

Instal·lades les noves portes d'accés a l'Escola

La darrera setmana d'abril es va substituir les antigues portes d'entrada a l'edifici de l'escola. Davant la necessitat de canvi urgent i el fet que la Conselleria d'Educació i FP no ho considerava prioritari, l'Ajuntament ha decidit assumir aquesta tasca, instal·lant aquest nou accés per facilitar la seguretat dels infants del centre.

Presentació de la proposta de reforma de la carretera de l'Esgleieta

A finals d'abril la batlessa Maria Ramon i el conseller de Mobilitat i Infraestructures, Iván Sevillano, es reuniren amb la gent de l'Esgleieta per a presentar la proposta de millora de la carretera que uneix en nucli amb Palmanyola, una reivindicació històrica del veïnat de la zona.

El projecte, obert a propostes de millora de la ciutadania, pretén incrementar la seguretat viària, eliminant revolts tancats, i millorar la fluïdesa d'un tram amb alta concentració d'accidents. A més oferirà una alternativa a l'ús del cotxe, amb un eix per circular a peu o en bicicleta.

Noves plaques i rètols de carrers i centres municipals

Per segon any consecutiu, les cinc alumnes participants en el curs de Ceràmica del Centre Formació Esporles, subvencionat per l'Obra Social la Caixa i per l'Ajuntament d'Esporles, continuen amb la creació, remodelació o substitució dels rètols dels diferents vials de Ses Rotgetes, carrers del municipi i plaques de centres municipals, com el nou rètol del "Centre Formació Esporles", del C/ Canonge Garau, on podeu rebre assessorament empresarial, formació, cursos, orientació laboral i accedir a ofertes de feina.

Les tècniques apreses en l'elaboració de les peces han estat: preparació d'esmalts, bany de rajoles, estergit, maquetació de cartell i pintura sobre coberta.

Substitució de 15 fanals dels carrers de Ca n'Arboç i Miquel Marquès

S'han substituït 15 fanals de peu del carrer de Ca n'Arboç i part del carrer Miquel Marquès per tal de millorar l'eficiència energètica i la lluminositat. A més, els nous fanals passen a ser de façana eliminant obstacles de les voravies i fent-les més transitables.

Renovació dels tancaments del torrent

L'alumnat-treballador de SOIB JOVE Formació i Ocupació Xarxa Forestal Esporles IV de 16 a 29 anys que es fa a l'Ajuntament d'Esporles han restaurat i renovat els tancaments del torrent de Sant Pere abans de l'arribada de les someres. L'objectiu principal d'aquesta feina ha estat el benestar animal de les someres. Aquestes actuacions facilitaran la ràpida sortida del torrent en cas de necessitat. Les fustes posades són per evitar possibles d'anys a les someres, també s'han substituït barreres antigues o de ferro per evitar els talls i cops. Per altra banda, s'han rehabilitat els passos per a les persones per dins del torrent.

El taller SOIB JOVE Programes Mixts Formació i Ocupació de 16 a 29 anys Xarxa Forestal Esporles IV (SOIB JOVE Formació i ocupació finançat pel SOIB amb la participació del SEPE, Garantia Juvenil i el Fons Social Europeu).

Premi IB-Salut a Teresa Miquel Sellés com a musicoterapeuta en cures pal·liatives a l'Hospital Joan March

La professora i musicoterapeuta de l'Escola Municipal de Música i Dansa d'Esporles Teresa Miquel Sellés va ser distingida, el passat 30 de maig, amb un dels guardons de la categoria Humanització dels Premis IB-SALUT 2022 per la seva tasca com a musicoterapeuta a la Unitat de Cures Pal·liatives de l'Hospital Joan March (Bunyola).

Els premis es varen entregar a la Gala de la Salut, organitzada al Palau de Congressos de Palma pel Govern Balear i amb l'assistència de la presidenta Francina Armengol, la consellera de Salut i Consum Patricia Gomis i la secretària d'Estat de Sanitat, Silvia Calzon.

Junta Local de Seguretat

El 16 de juny es va reunir la Junta Local de Seguretat de l'Ajuntament d'Esporles amb l'assistència de la delegada del Govern, Aina Calvo i responsables de la Policia local, de la Guàrdia Civil i de l'administració local per fer seguiment del procediment per garantir el compliment de les mesures judicials de protecció a les víctimes de violència de gènere, a més d'establir el dispositiu de seguretat durant les revetlles de les Festes de Sant Pere.

Projecte d'embelliment del casc urbà

Dins el projecte d'embelliment del nucli urbà, es duen a terme les tasques d'enjardinament del carrer Úrsula Pueyo Marimon amb arbres i coberta vegetal i el parc de Son Trias, on s'ha afegit arbrat per a donar ombra a la zona infantil.

A més, la brigada municipal està modificant les zones enjardinades de la plaça de l'Ajuntament cap a la costa de Sant Pere amb la incorporació de mates de fotínies.

Aquestes tasques es realitzen gràcies al fons per la millora d'espais de la Serra de Tramuntana dins del Pla Mallorca Reacciona.

Tomeu Auli dirigeix la Banda Municipal de Barcelona

Tomeu Aulí, director de l'Escola de Música i Dansa d'Esporles, va realitzar el passat dissabte 18 de juny, un concert a l'Auditori de Barcelona dirigint a la Banda Municipal de Barcelona, com a cloenda al segon curs de direcció de banda.

Trobada amb el teixit empresarial d'Esporles

A mitjans d'abril la batlessa Maria Ramon, la regidora de promoció econòmica i turisme Marian Castell, i la tècnica AODL de l'Ajuntament, dugueren a terme una trobada amb el teixit empresarial d'Esporles, a on es recordaren les accions i els projectes duts a terme durant l'any 2020-2021.

Així mateix, també es va informar els comerços sobre les accions d'aquest any 2022, que tenen com a objectiu principal continuar apostant pel comerç de proximitat, sostenible i diversificador. A més a més, permeté con-

senyar idees i millores respecte als diversos projectes que es duen a terme, per així enfortir el teixit empresarial del municipi.

Centre Formació Esporles: Son Quint V i Xarxa Forestal Esporles IV

Des del Centre Formació Esporles i dins del projecte "Aquí comença la mar", volem destacar la feina que ha fet el nostre alumnat -treballador dels programes mixts d'ocupació i formació- dels tallers de Son Quint V, Xarxa Forestal IV en la preparació i neteja dels torrents, dels seus ponts i la plaça de Can Campos per poder fer realitat el mosaic representatiu que dona a conèixer els ecosistemes i hàbitats del mediterrani i vol conscienciar a la comunitat de quin és el procés dels nostres residus i com afecta a la sostenibilitat del mediterrani.

També col·locaren les peces de ceràmica del projecte a la placeta de Can Campos i feren un recull fotogràfic del fons trobat, per donar visibilitat al problema dels abocaments il·legals i incontrolats als torrents.

Junts cuidam el poble. Junts cuidam la mar.

Joves qualificats

“SOIB Joves Qualificats per entitats locals” és un projecte per l’ocupació de joves amb estudis qualificats, promogut pel SOIB i finançat pel Fons Social Europeu.

L’Ajuntament d’Esporles amb l’objectiu d’incorporar al mercat laboral els i les joves del municipi formarà part del projecte. Els perfils de joves que s’han sol·licitat són:

- Grau en dret
- FP2, CCPP3 o CFGS de la branca administrativa
- Grau en psicologia
- Grau en informació i documentació, història, filosofia i lletres, humanitats i/o similars.
- Grau en educació social

Els requisits per poder formar part del projecte són:

1. Persones joves desocupades majors de 18 anys i menors de 30 anys en el moment de la contractació.
2. Estar inscrites en el Sistema Nacional de Garantia Juvenil.
3. Tenir la demanda d’ocupació al SOIB en situació d’alta.
4. Titulacions obtingudes dins els tres anys anteriors a l’acabament dels estudis.
5. Poder ser contractades mitjançant contracte formatiu per l’obtenció de la pràctica professional.

Estau atents a la publicació de les ofertes abans del 15 d’octubre.

11 Març 2022

Recordarem dia 11 de març de 2022 com el dia en què ens van retornar la naturalitat de la vida i es que certament no ens adonam de la llibertat i de les petites coses que omplen el tassó de la nostra felicitat fins que ens veim privats d’elles. La pandèmia que hem viscut durant aquests cursos escolars s’ha apropiat d’algunes ben bàsiques i importants per l’etapa 0-3. Durant aquests temps ens hem privat de relacionar-nos amb els companys i campanyes amb naturalitat, d’haver d’observar-nos a través de les barreres, de no passar la línia invisible de l’aula...

Pel març, retornarem a la normalitat amb cautela, demanant-nos si això realment seria el principi del final, si era cert que després de dos anys podíem tornar a ser nosaltres, relaxar-nos, moure’ns en llibertat, mostrar i gaudir de la nostra necessitat més valuosa, la de poder créixer i desenvolupar-nos amb naturalitat.

Després d’un final de curs intens amb un darrer trimestre més relaxat sentim molta alegria de poder acomiadar-lo amb tothom: infants, famílies i mestres.

Diem adéu de manera molt especial als infants i les famílies que iniciaran el curs que ve l’aventura de l’Escola Gran. Recordarem sempre que junts i de la mà ho aconseguirem:

Jan, Katerina, Pau, Nadal, Marta, Nico, Lía, Eva, Fatou, Clara, Gorka, Cayetana, Saúl, Margalida i Toni

Carles, Magdalena, Toni, Daniela, Nadal, Leone, Abril, Elisa, Lluís, Yulian, Maria, Marina, Lola, Bruna i Camila

Equip El Esporles

Mallorca Activa posa en marxa un servei d'atenció personalitzada a Esporles

Si alguna vegada us heu preguntat, quins són els ajuts i subvencions que hi ha vigents, com podeu aplicar eines de digitalització al vostre comerç, quins cursos podeu realitzar per reciclar-vos, o bé, coneixeu algú que vulgui emprendre, però no sap ben bé com fer-ho, ara és el moment d'aprofitar aquesta oportunitat. Mallorca Activa posa a la nostra disposició un punt d'informació i assessorament personalitzat i presencial a Esporles. Aproveiteu aquest servei i no dubteu en demanar cita prèvia: 617 975 659

Per a més informació, també podeu contactar amb el Centre de Formació d'Esporles:
971 611 556 | aodl@esporles.cat

A
Departament de Presidència
Consell de Mallorca

Atenció personalitzada Mallorca Activa

Des de Mallorca Activa encetam un nou servei d'assessorament personalitzat i presencial al municipi d'Esporles. L'atenció individualitzada girarà entorn dels ajuts i les subvencions vigents, **emprenedoria, la digitalització bàsica i els cursos de formació de Mallorca Activa.**

Més informació al telèfon del Centre de Formació: 971 61 15 56
Reserva de cites al: 617 97 56 59

Campanya d'estiu Com funciona?

- Fes-te la targeta ComprES a qualsevol comerç adherit o envia un email a aodl@esporles.cat
- Acumula punts a partir del 21 de juny de 2022
- Utilitza la targeta a un mínim de 5 establiments associats a ComprES.
- **Un cop acabada la campanya, la persona amb més punts guanyarà un xec valorat en 250€ que podrà consumir a qualsevol dels establiments adherits.**
- Entre les 10 persones que més hagin consumit, es sortejaran 2 premis més, valorats en 2 xecs de 100€ cada un.
- La persona guanyadora disposarà de 15 dies per a gaudir del premi als establiments associats a ComprES.

Entrega del premi de la targeta ComprES

Un any més hem fet l'entrega del premi a la guanyadora de la targeta ComprES de la campanya hivern-primavera 2022. La batlessa Maria Ramon i la regidora de promoció econòmica i turisme, Marian Castell, han entregat el xec de 250 € a Piedad Torres perquè pugui gaudir del seu premi a qualsevol dels comerços adherits a la targeta ComprES.

Volem aprofitar per recordar-vos que si encara no sou usuaris de la targeta, us podeu donar d'alta donant el vostre número de DNI a qualsevol comerç adherit o bé enviant un correu electrònic a aodl@esporles.cat

No perdeu l'oportunitat!

Torna la campanya d'estiu de la targeta ComprES

Un any més us animem a participar en la campanya d'estiu de la targeta ComprES, a on podreu acumular punts fent compres a un mínim de 5 establiments associats a la campanya. El qui obtingui més punts, podrà guanyar un premi de 250 € a consumir a qualsevol dels establiments adherits i, per les 10 persones que més hagin consumit, se sortejaran 2 premis més, valorats en 2 xecs de 100 € cada un.

Per a participar us podeu donar d'alta de dues maneres:

- A qualsevol comerç adherit a la targeta ComprES
- Enviant un correu electrònic a aodl@esporles.cat

Podeu consultar els comerços associats a través del següent enllaç: <https://compres.ajesporles.net/establiments-associats.php>

Acabam el curs a l'Escola Municipal de Música i Dansa

En ple estiu esporlerí feim un resum del que hem fet durant el curs 2021-2022. Petits Músics, Joves Músics o els més grans han fet molt bona feina durant tots aquests mesos.

D'octubre a juny hem realitzat audicions d'alumnes a la Casa des Poble, en les quals hem pogut veure i escoltar totes les especialitats instrumentals i les danses que tenim a l'escola. També, els usuaris del Centre de Dia han rebut musicoteràpia.

Al mes de novembre vengué el clarinet solista de l'Orquestra Nacional d'Espanya, Enrique Pérez-Piquer, a impartir un curs de perfeccionament de clarinet.

Al desembre poguerem gaudir d'un concert de Roberto Fonseca Trío. L'important músic de jazz oferir un concert pedagògic per als nostres alumnes.

També al desembre els combos participaren a l'encesa de l'arbre de Nadal, posant un poc de caliu musical en un dia amb un bon fred.

Ja al 2022 participàrem en els actes del Dia de la Dona que se celebraren a Esporles de dues maneres: alguns professors acompanyaren amb els seus instruments al Cor de Dones en un acte a la Plaça de l'Ajuntament i alguns alumnes de diferents especialitats instrumentals realitzaren un petit recital amb el que presentaren un cançoner realitzat a les classes de Coral, format per cançons de dones cantants o músiques.

El dia 30 de maig la professora de l'Escola de Música i Dansa d'Esporles i musicoterapeuta, Teresa Miquel Sellés, va rebre el Premi llsalut per la seva tasca com a musicoterapeuta a cures paliatives a l'Hospital Joan March, premi que li fou entregat en la Gala de la Salut al Palau de Congressos de Palma.

Ja a principis del mes de juny, gaudirem d'un bon concert dels alumnes que acabaren el Grau Elemental. En aquest concert tocaren acompanyats per varis professors i professores de l'Escola de Música.

Les bandes infantils i juvenil i els grups de Combo també oferiren uns molt bons concerts.

El dia 11 de juny el grup de Combo va tocar en el projecte "La mar comença aquí", interpretant la cançó "La Tortuga Tuga".

Dins les festes de Sant Pere, les persones usuàries del Centre de Dia per a majors gaudiren d'un concert interpretat per alguns professors de l'Escola de Música i Dansa.

També dins les festes, organitzàrem una trobada de batucades per si hi havia algú que s'havia dormit.

El dia del Patró els nostres Xeremiers realitzaren una cercavila i alguns professors i professores participaren en el Ball de La Filladora.

Acabat el curs, des de l'Escola Municipal de Música i Dansa d'Esporles vos desitjam Molt Bon Estiu!

Casal de Joves

Us volem fer arribar un parell d'informacions interessants:

Busos nocturns:

Enguany no podem donar el servei de bus nocturn, al manco durant el mes de juliol. Les diferents companyies de bus no ofereixen aquest servei, per tant enguany no podem anar plegats a les verbenes.

Vos fem un parell de recomanacions si partiu de verbenes a altres pobles i compartiu el cotxe:

- Triau abans de partir la persona conductora, que sigui la que no begui aquell vespre.
- Anau rotant a la persona responsable de la conducció.
- NO siguis ase i gaudeix de la festa amb responsabilitat i moderació.
- Si el conductor ha begut millor descansar i dormir al cotxe.

Quintes 2005:

Durant les festes de Sant Pere es va fer la batalla de quintos, i les joves del 2005 van respondre molt molt efusivament. Per tant enguany tornarem a tenir un grup de joves engrescades i participatives per tal de dinamitzar la part més jove del poble.

Accions, activitats, sortides, voluntariat i més coses farem!!!

Sala de música:

Ja tenim sala de música al casa!!!!

L'objectiu d'aquesta sala: és que qualsevol grup de música jove pugui venir a assejar, gravar i crear les seves composicions.

És un espai obert a tothom. Per a poder gaudir del servei necessitem sols fer una instància d'espai municipal.

L'horari i el funcionament ho tendreu penjat a la web de l'Ajuntament, i si voleu més informació veniu al casal municipal de joves.

Projectes futurs al casal:

Durant aquests mesos d'estiu l'equip de Joventut treballarà en la programació i desenvolupament de programes i projectes pel nou curs del casal municipal de joves, aquests seran a grans trets:

IES.

projectes relacionats amb la dinamització de la participació del casal a dins l'IES:

- Aquí seguirem treballant en temps de pati dins l'institut, d'aquesta manera donam a conèixer el Casal de joves entre els joves alumnes.
- Antenes informatives, seran els mateixos joves alumnes de l'IES que coordinaran les informacions i seran les antenes d'altres iniciatives joves.
- Projectes de coeducació, conjuntament amb l'àrea de coeducació de l'IES tendrem xerrades i dinàmiques a l'aula.
- Escola:
- Hem tengut diferents encontres amb l'escola per tal de poder realitzar un projecte de dinamització amb els alumnes de sisè de primària, son un grup de joves amb els que volem contactar i donar suport en el seu oci i temps lliure.

Creiem en el treball en xarxa, i treballar conjuntament amb l'escola i l'IES serà un dels objectius de l'àrea de joventut.

Difusió del Casal

Amb tants canvis a nivell digital, al Casal també ens hem hagut de posar les piles i hem observat que tothom està més connectat a la pantalla del telèfon que als plafons municipals. En tenim per a tots els gustos:

- Facebook: per als més majors (@casaljovesporles)
- Instagram: pels més joves (@casalesporles)
- Correu electrònic: per a les famílies (pij@esporles.cat)
- Whatsapp: per a tothom, i pels més despistats (619554857)
- Tiktok: pels més dinàmics (@casalesporles)
- Wordpress: pels que tenen més curiositat (<https://casaldejovesporles.wordpress.com>)

Per tant, teniu tot aquest ventall per a cercar informació sobre el que feim. Si voleu formar part d'algun llistat de difusió, telefonau, envieu un correu, un whatsapp, etc. i vos inclourem, així rebreu informació d'activitats i accions del Casal Municipal de Joves d'Esporles.

Programa de Detecció Precoç del Càncer de Còlon i Recte

Participar-hi salva vides! L'objectiu és detectar la malaltia en persones que no tinguin símptomes.

Què cal saber del càncer colorectal? La majoria de les vegades, el càncer colorectal (budell gros) es desenvolupa a partir de pòlips petits que poden sagnar sense que s'apreciï a simple vista ni produeixin molèsties. Si es detecten a temps, són fàcils de tractar i les possibilitats de curació són altes.

És un càncer freqüent? És el primer en ordre de freqüència entre homes i dones.

Què és el Programa de Detecció Precoç de Càncer de Còlon i Recte de les Illes Balears (PDPCCR)? És un programa que ofereix participar-hi als homes i les dones d'entre 50 i 69 anys, sense símptomes d'aquesta malaltia, mitjançant una prova per detectar sang oculta en femta.

Com puc participar-hi? Rebreu una invitació al vostre domicili, la qual us indicarà com heu de procedir per recollir el kit i la mostra.

En què consisteix la prova? Heu de recollir a casa vostra una mostra de deposicions, que s'analitzaran al laboratori. El procediment és senzill, còmode i indolor.

Què he de fer si el resultat de la prova és negatiu? Si no s'ha detectat sang oculta a les deposicions, és molt poc probable que tingueu lesions al còlon i recte. Tot d'una se us comunicarà que el resultat és negatiu i rebreu una nova invitació per participar-hi passats dos anys.

Què he de fer si el resultat de la prova és positiu? En la majoria dels casos és probable que tingueu un pòlip (benigne) i no vol dir que tingueu càncer colorectal. Des del Programa us avisarem perquè faceu una visita al Servei de Digestologia del vostre sector sanitari de referència, que us programarà una colonoscòpia.

Què he de fer si no he rebut cap invitació i tenc entre 50 i 69 anys? Podeu contactar amb l'Oficina Tècnica del Programa, al telèfon 900 102 560, de dilluns a divendres de 9.00 h a 14.00 h. També podeu enviar un correu electrònic a infocolon@caib.es o consultar el web www.infocolon.caib.es.

Coordinació de l'Estratègia de Càncer
Direcció General de Salut Pública i Participació
Govern de les Illes Balears

El Casal a l'Institut

Durant aquest curs, el Casal Municipal de Joves d'Esporles s'ha apropat a l'alumnat de l'IES Josep Font i Trias, traslladant-se al pati per a informar de les seves activitats i proposar algunes dinàmiques.

Berenar de Sant Pere

Per iniciar les festes de Sant Pere, tot el col·lectiu de gent gran de serveis socials, es va reunir al mig del passeig per gaudir d'un fantàstic berenar.

Ens vam trobar les persones usuàries del Centre de dia, les persones del Servei d'Ajuda a Domicili i les alumnes del Taller de Memòria i Habilitats Socials. Un moment molt agradable que va servir per a començar a organitzar altres activitats per a l'estiu com un dinar i un sopar al carrer a la fresca.

Durant el moment de celebració, n'Olga de la Biblioteca Municipal ens ha fet fer un poc de feina de memòria recordant històries, persones del poble i anècdotes, amb unes precioses fotografies antigues. Entre totes la vam poder a ajudar, ja que a les taules hi havia anys de saviesa.

L'àrea de Serveis Socials no atura i no hi ha res millor que poder gaudir d'aquests instants de manera conjunta.

Cloenda del Taller de Memòria i Habilitats Socials

Arriba el final de curs i amb aquest, la festa de cloenda del Taller de Memòria i Habilitats Socials que organitza l'Institut Mallorquí d' Afers Socials, conjuntament amb l'Àrea de Serveis Socials de l'Ajuntament d'Esporles.

La batlessa, Maria Ramon, ha fet entrega d'una planta aromàtica i el desitjat diploma a cada una de les persones que han realitzat el taller durant tot el curs 2021-2022, agraint-los la seva participació.

Donam les gràcies a na Maria Camargo, psicòloga que ha impartit el taller, ja que enguany s'ha estrenat al nostre municipi i ha tengut molt bona acollida per part de totes les persones assistents.

Aprofitam per a agrair la feina feta per la resta de l'equip de Serveis Socials que ha fet que, un any més, hagi estat possible l'esperat taller i una agradosa cloenda.

Esperam poder-nos retrobar el curs vinent.
Bon i merescut estiu!!!

Àrea de Serveis Socials

Concert al Centre de Dia

El passat 20 de juny es va realitzar el concert de Sant Pere del Centre de Dia d'Esporles, com cada any a finals de juny, que posa punt i final a les activitats de musicoteràpia que hi realitza na Teresa Miquel Sellés setmanalment durant el curs escolar. Ella i en Pep Lluís Cádiz, professors de l'Escola Municipal de Música i Dansa d'Esporles, van tocar una sèrie de cançons que totes les persones usuàries coneixien i recordaven, gaudint d'allò més i animant-se a cantar-ne unes quantes. En acabar va tenir lloc un petit refrigeri amb coques i suc de fruita ben fresquets per combatre les temperatures.

Donar les gràcies als concertistes per aquest concert tan agradable al pati del Centre de Dia i animar a qui vulgui més informació sobre la tasca i les activitats que s'hi realitzen que es posi en contacte amb la direcció del Centre o bé amb els Serveis Socials municipals.

Nova psicòloga

Donam la benvinguda a na Natalia Arilla, la nova psicòloga que s'ha incorporat recentment a l'àrea de serveis socials i ens acomiadam d'en Tolo Seguí, agraint-li la feina feta durant tots aquests anys que ha estat amb nosaltres i desitjant-li molta sort en la seva nova etapa professional.

Per a poder accedir al servei de suport psicosocial, vos podeu posar en contacte telefonant al 971611804 o acudir directament a les oficines de serveis socials de l'ajuntament.

Àrea de Serveis Socials
Servei de suport psicosocial

Servei d'orientació laboral

Volem recordar-vos que seguim donant el servei d'orientació laboral per a aquelles persones de 16 a 65 anys, que vulgueu iniciar un itinerari d'inserció socio-laboral.

Conchi Moragues és la tècnica d'orientació del programa Okupa't de Fundació Deixalles i vos atindrà els dimecres de 8h a 15h a les oficines de l'ajuntament.

Telèfon de contacte:

971611804

Maria de s'Hostal

Text: **Es Fill de na Joaneta**

Fotos: **Arxiu familiar**

M'han contat que éreu tremenda de nina...

Tremendíssima!!! Saps quina la férem la meva cosina Marlen i jo?

No!

Ella venia a passar ses festes de Sant Pere amb noltros. Un dia que hi havia un català a s'habitació número 5, li vàrem dir que just allà passaven "mopis" i quan va treure es cap per sa finestra li vaig tirar un poal d'aigua...

(Rialles)

He tengut una infantesa molt bona. He fet molta feina però també m'ho he passat molt bé.

Per què teníeu tanta feina?

Homo! Fèiem noces i comunions. A vegades eren 300 persones. I tot això requereix molta feina. Un temps s'usava xocolata amb ensaïmada, quarto i xampany. Noltros no hem donat mai moscatell, sempre xampany. Darrerament canviarem es menú i fèiem arròs brut i pollastre al forn. Quan s'acabaven s'arròs anàvem a Can Teixidor, un forn que estava es carrer Nou, i allà en Jeroni mos rostia es pollastre.

Devíeu tenir ajuda...

I tant...! Madò Catalina "Mansa" estava en es piset de s'Hostal i era com de la família, i sempre mos ajudava.

Quin és es plat estrella de s'Hostal?

Ses albergínies farcides. També es "Pollo a la Pepitoria", llengua amb tàperes, llom amb col... La setmana passada vaig fer albergínies i em sortiren ben bones.

Com les feis?

Igual que ses que feia sa meva padrineta. Ben igual. Primer se bullen i se lleva sa popa. Un sofrit de ceba, sa carn, ses herbetes: juevert, moraduix... Molta gent les fa en es forn, però jo les fregeixo i els pos betxamel.

"A S'HOSTAL VAIG FER MOLTA FEINA, PERÒ VAIG ESSER MOLT FELIÇ"

«MON PARE DEIA: NO HI HA RES MÉS GUAPO QUE ES POBLE D'ESPORLES»

Ana Maria Riutort Bestard tothom la coneix per na Maria de s'Hostal perquè durant 60 anys va fer tota la feina que es podia fer i més a s'Hostal d'Esporles; això sí, també va passar molt de gust de fer feina perquè va poder conèixer viatgers i turistes, sobretot francesos i catalans, amb alguns d'ells encara ara mantén l'amistat. Actualment gaudeix d'una merescuda jubilació acompanyada de la seva família. Això no vol dir que, als seus 85 anys, deixi de conduir i de reunir-se amb les amigues tots els divendres de l'any per sopar al Passeig del poble.

Deguéreu conèixer molta gent...

Encara ara me saluden. Vaig anar un parell de vegades a França... Vaig esser molt feliç! M'agradava molt. Vaig fer molta feina, però vaig disfrutar molt. Mon pare nomia Llorenç i per Sant Llorenç fèiem una festada...! I ma mare era una santa! I mon pare també, eh!

Trobau que ha canviat molt es poble?

Si que ha canviat però segueix essent un poble. Jo acompanyava a mon pare a comprar al mercat de l'Olivar i quan tornàvem, en esser devers Can Verd, em deia: "No hi ha res més guapo que es poble d'Esporles". El meu pare estava enamorat d'Esporles.

Conduíeu vos?

Siii. Em vaig treure es carnet l'any 1962, i ara el m'acab de renovar per un any. No volen que vagi a Palma però no tenc gens de por. Vols que ten conti una?

Ves!

Un dia na Francisca de Son Coll havia vengut a passar ses festes amb noltros. Jo encara no tenia es carnet però la vaig acompanyar, conduint jo, fins al Port des Canonge. Em vaig assustar una mica a sa pujada perquè no sé què vaig fer i es cotxe anava cap enrere... (Riu)

“MON PARE TENIA UN NEGOCI DE CARBÓ A CUBA. ‘ES DEIA: FERNANDEZ Y RIUTORT”

Mare meva! I es vostro pare?

Mon pare va ser molt des negoci: Encetar ametles, un "colmado". També tenia un sortidor de benzina, l'has conegut?

Estava davant es “Colmado” Riutort?

Allà mateix. Me feia anar a Palma amb ell a fer sa comanda de sa benzina per devers es Passeig Mallorca. I abans de tot això va estar 16 anys a Cuba, tenia un negoci de carbó a un poble que es deia Colón, a mitges amb un gallec, "Fernández y Riutort" se deia. Tenia molts d'esporelins que tallaven sa llenya i feien carbó. Se passejava per allà amb un carro i li deien "el mallorquí". El meu pare era molt de fer bromes, figura't tu que nomia Riutort i de vegades deia Rio Tuerto

Quan estava a Cuba, ja festejava la vostra mare?

Si, per carta. Encara en guard qualcuna. Deia: "Para la Señorita Antonia Bestard. Querida novia:..." Què guapo!

“CADA DIVENDRES SOPAM EN ES PASSEIG. REIM MOLT PERÒ NO CRITICAM A NINGÚ”

Pot ser que qualche divendres vos hagi vist sopant pes Passeig?

Cada divendres anam a sopar al Passeig. Solem ser tres o quatre i saps què m'hos diuen? "Las Chicas de Oro" Menjam un panet o un plat de lo que sigui, sa qüestió és estar plegades

I de què parlau si no és massa demanar?

Reim molt. Miram la feta i reim. Però mos enfotem de noltros mateixes. No criticam a ningú. Fa molts d'anys que hi anam. Ja te dit que me renovat es carnet de cotxe i me'n vaig amb el cotxe!

I de salut, com anam?

Bé. Beníssim. Sols que m'entenguis! Ses cames és lo únic, però de cap estic molt bé. Me record des números de telèfons, des carnet d'identitat... tot me queda.

Na Maria amb els seus pares, Antònia i Llorenç, a l'Hostal.

O sigui que es vostre "sinofós" son ses cames...

Si. Aquest "sinofós" per això o per allò. A sa nostra edat es ben normal tenir qualche "sinofós". Jo, sinó fos per ses cames estaria la mar de bé. Però vaja no em vull queixar perquè estic massa bé.

Na Maria de s'Hostal és una dona alegre, amiga de tothom i de bon cor que fa molt bon estar devora ella. Ens ha obert les portes, hem segut a la fresca, ens ha oferit beguda i sobretot el seu bon cor. I es que 85 anys de vida, 60 d'ells viscuts a s'Hostal d'Esporles, donen per contar moltes coses, la majoria bones, algunes d'elles molt dures com la mort d'accident del seu fill als 24 anys; cosa que com a mare mai ha oblidat. Però la vida segueix i no queda més remei que tirar cap endavant, i això, precisament és lo que ha fet na Maria que mentres la vida segueixi no fallarà mai al sopar amb les seves amigues tots els divendres de l'any.

Molta salut Maria! Cuida't molt! I enhorabona als teus per tenir-te al seu costat i gaudir de la teva companyia!

Llorenç Riutort amb les seves tres filles, Anita, Maria i Antònia.

Un temporada més que arriba al seu final

Enguany hem pogut viure moltes experiències noves per a les jugadores i per als jugadors, i n'hem recuperades d'altres que feia un temps que no les havíem pogut fer.

Per començar, el club ha crescut en participació, hem arribat a ser 150 jugadors i jugadores de diferents categories, des dels infants més petits que han pogut fer diades, seguides de benjamins fins a sèniors que han jugat a la lliga. També hem tengut un grup de veterans que han gaudit d'entrenar, fer pinya i tenir ganes per continuar la següent temporada.

Els equips que aquest any han format el club són:

Un grupet de "pequevolei" format nins i nines entre 4 i 5 anys on aprenen a familiaritzar-se amb el volei a través del joc; 1 prebenjamí de nines i nins de 6 i 7 anys que comencen a descobrir la tècnica i la tàctica del volei.

Dos benjamins mixtos de 8 i 9 i continuen aprenent i reforçant tant tècnicament com tàcticament. Un d'aquests equips ha participat al Campionat de Balears quedant 4t.

Dos alevins femenins i un masculí (primer any) de 10 i 11 anys que adquireixen més consciència de formar part d'un grup i comencen a competir. Amb un equip femení que ha participat al Campionat de Balears quedant 3r; i l'equip masculí participant al Campionat de Balears quedant 2n i obtenint una plaça per al Campionat d'Espanya.

Hem tengut 3 equips infantils. Un ha jugat al grup A i un altre ha quedat 3 classificat de grup B participant a la fase d'ascens, quedant 4t.

I ja dels més grans, un equip cadet que ha jugat a la 1a lliga i un equip juvenil que ha aconseguit el 2n lloc i pujant

al grup A. I, per acabar, un equip sènior que ha jugat a la 2a divisió Balear

Tot això ha estat a la lliga, una gran experiència i responsabilitat per a tothom.

I en acabar-la, no hem sabut estar aturats i aturades, per això hem participat en diferents tornejos i activitats.

De manera engrescadora hem anat a Menorca a Alaior, amb els equips infantils on hem participat a un torneig quedant 2n un equip.

I, com que no volem deixar de jugar a volei, hem organitzat diferents campus per als més petits i, el mes de juny, hem organitzat el 1r Torneig benjamí i aleví de Sant Pere, on diferents equips de Mallorca han participat i gaudit d'un dia de volei.

I per tancar la temporada, amb més bon gust de boca, a les festes hem organitzat el tradicional Torneig de 2x2 on han participats equips de diferents categories.

Només ens queda donar les gràcies a tothom: famílies, jugadores, jugadors, entrenadores, entrenadors, sponsors, directiva i a l'Ajuntament per poder continuar endavant amb aquest projecte. Amunt Volei Esportes!

Bon estiu!

 voleiesporles.com

 clubvoleiesporles@gmail.com

#hihafutbolaEsporles T21/22/23....

Una Temporada que va arrancar amb un núvol negre amenaçador per la fuga d'una junta directiva que va deixar un gran deute econòmic al Club històric del C.E. Esporles però que a nivell esportiu ha permès completar un any amb rècord de participació de nins i nines amb un total de 9 grups d'entrenament i jugant en 8 competicions de futbol.

Gràcies a totes les col·laboracions rebudes per part de la Família del Futbol Esporlerí, s'aconsegueix tirar endavant fent feina i mirant de que els més joves puguin jugar a Son Quint amb un referent com l'equip Amateur.

Són molts els agraïments que s'han de compartir, tant a Patrocinadors, Sponsors, Famílies, Ajuntament, col·laboradors, entrenadores i entrenadors, jugadores i jugadors, cos tècnic de cada equip en particular i gent desinteressada que ha participat en aquesta Temporada

2021- 2022, però ara el més important és tenir continuïtat i que la història del Club Esportiu Esporles arribi als 60 anys.

Pocs coneixen que tot va començar l'any 1964 com: «Cultural Deportiva»

Molts voldran que tot tenguí una continuïtat al 2.024 i per això el suport del poble és clau.... Gràcies a tothom! Seguim!

Primer semestre de l'Associació Mà de Música

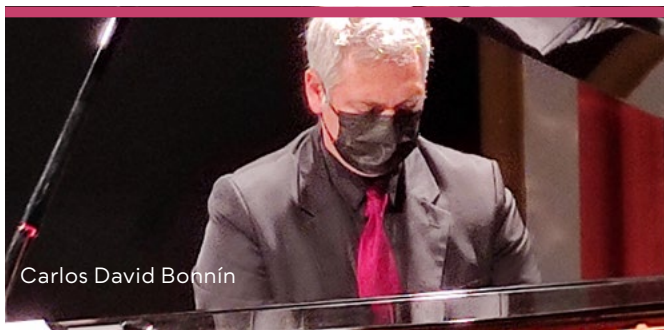
Aquest any ja hem fet quatre concerts:

Varem començar amb un concert de piano a sa Casa des Poble amb en Carlos David Bonnín, especialista en Chopin, al mes de Febrer.

El mes de Març, com a novetat, varem fer una conferència a Sa Fàbrica, a càrrec de'n Joan Círia, que ens va explicar el paper important de les Dones Músiques a la Mallorca del segle XVIII i XIX, que tenien un gran futur per endavant, i quedaren en l'oblit.

Després de dos anys tornarem a Son Galcerán per fer el concert de primavera. Voices of Samanidis ens van deleitar amb un concert poètic de músiques d'altres països del món, que nos fan pensar en la fragilitat de la nostra vida.

I per acabar, hem programat el concert de Sant Pere al Parc de Son Tries atès que el camí de Bellavista no estava encara transitable. El Dúo Deià ens va oferir una agradable i didàctica estona de música i actuació teatral, amb la que hem conegut a uns extraordinaris músics nouvinguts a Esporles.

Carlos David Bonnín

Joan Círia

Collidores

de la Serra

Cercam collidores de Mallorca que, amb la força del seu treball, contribuïren al desenvolupament de la producció olivera a Mallorca i a la **transformació de la serra de Tramuntana** que és ara Patrimoni de la Humanitat.

Posau-vos en contacte amb el Departament de Territori al **971 17 37 85**.

Consell de
Mallorca

*Pensa en
Mallorca*

SERRA DE
TRAMUNTANA
MALLORCA
PATRIMONI MUNDIAL

Organització educativa i científica de la Serra de Tramuntana inscrit a la Llei del Patrimoni Mundial el 2011

El Patrimoni Cultural de la Serra de Tramuntana inscrit a la Llei del Patrimoni Mundial el 2011

Esplai Sa Cadenera d'Esporles

L'Esplai sa Cadenera som una entitat sense ànim de lucre del poble d'Esporles que treballem per oferir als infants de 6 a 12 anys un espai d'oci i temps lliure durant els caps de setmana, festes de pasqua i una setmana de campament a l'estiu.

El nostre niu es troba devora el Casal de Joves, al Carreró de Sa Vileta número 2. Espai del qual podem gaudir gràcies a l'Ajuntament i al Casal de Joves.

Creiem que és imprescindible que existeixi un esplai als pobles i que deixar que desaparegui seria restar importància a la infància. Hi ha vincles que sols es poden establir amb les amistats que es creen a l'esplai i estem segures que això no ens ho negareu.

Tanqueu els ulls i recordeu com us sentíeu quant anàveu de mini colònies, de campament o cada dissabte a les activitats. Segur que recordareu les rialles dels vostres companys i companyes, dels monitors i monitores, els jocs que mai acabaven sa calor i amb ella l'olor de crema solar, els moments de compartir anècdotes durant el temps de la bústia, els vespres llargs de xerrades i plens de moscards...

Ara mateix nosaltres hi som, som de campament. I les monitores hem volgut que els infants ens diguessin que és el que més els hi agrada de l'esplai i dels campaments i moments que compartim totes juntes, per així d'una manera més real poder veure que senten per l'esplai i que és el que sempre recordaran d'aquest.

Molts infants parlen dels jocs i dinàmiques que van sorgint i que són preparades durant el llarg del dia, del vincle que acaben tenint tant amb les monitores com amb els seus companys i companyes i de lo molt que els hi agrada passar-s'ho bé fins tard. Ho resumeixen d'aquesta manera: L'esplai mola! No n'hi ha més.

Si us fa ganes formar part d'aquesta gran família de cadeneres ens podeu trobar al casal o bé podeu enviar un missatge al: 636 55 04 86 o un correu electrònic: esplacas@gmail.com per així poder demanar més informació!

A l'instagram: [@esplaisacaderneradesporles](https://www.instagram.com/esplaisacaderneradesporles) descobrireu les activitats que fem cada dissabte i podreu conèixer les monitores i les cadeneres que formen part de l'esplai.

Vos esperam a tots i totes! Que tingueu un bon estiu!

Les monitores de s'esplai vos enviam una forta abraçada.

Que visqui l'esplai per molts anys més!

Esplai Sa Cadenera d'Esporles.

Associació de
Comerços i Empreses
d'Esporles

Gràcies per la bona acollida i participació a
les rutes guiades per Esporles
a càrrec de Tomàs Vibot
per Novembre tornam amb més rutes noves

BON ESTIU!

acesporles@gmail.com

Els Dimonis Bocsifocs compleixen 20 anys

Feria uns quants anys què a Esporles, ses festes de Sant Pere es tancaven amb Sa Nit de Foc d'Iguana Teatre, per l'any 2001, un grup de veïnats de Sa Vilanova, volgueren tenir es seu propi correfoc, però com dur es grup teatral sortia molt car, decidiren formar una colla de dimonis.

Unes 80 persones formaren aquell primer grup, els quals ja eren membres d'altres entitats culturals vilanoves i esporlerines. Quin nom triaren? Sorgint de Sa Vilanova ho tengueren clar "Bocs i Focs", conformaren una Junta, presidida per na Carme Serra, però ajudada per altres dones i homes, joves i grans què amb molta il·lusió posaren en marxa aquell projecte, entre ells cal destacar en Pep Alemany, en Kake Portas, Joan i Josep Ferrà i encara que va entrar a sa colla uns anys més tard, un jove Pep Lluís Fuster donaren vida i força i han fet que aquella espira arriba a s'actualitat.

Per es fogueró de Sant Antoni de 2002 realitzaren sa primera actuació, com casi no tengueren temps de fer-se els vestits, sortiren amb unes granotes blanques que poc després tenyiren de groc i pintaren amb retxes de colors.

Des de llavors, per ses festes de Sa Vilanova, un dels elements principals fou els correfocs de sa Colla de Dimonis Bocsifocs, poc tenien què envejar als d'Iguana que feren uns quants anys més encara per Sant Pere, però anys després aconseguiren realitzar el seu primer correfoc per ses festes patronals esporlerines, va ser un èxit absolut, i des de llavors, han tancat ses festes i formen part activa de sa vida cultural del nostre poble.

El 2016 va néixer la Colla Infantil, una demanda de molts de membres de sa Colla que tenien infants i així es podia implicar tota sa família, fent que avui en dia, els membres dels Bocsifocs tenen entre 5 i 65 anys.

Aquestes festes del 2022, s'ha realitzat per part de sa Colla, diferents actes commemorant aquets 20 anys, des de un mural col·laboratiu dirigit per sa muralista local i també membre dels Dimonis, Rosa del Barco, una exposició amb una taula rodona on participaren persones destacades de sa Colla aquets 20 anys, un correfoc infantil espectacular, orgullosos de ser els pregoners 2022 i com no, es final de festes amb es Correfoc, enguany, amb el grup teatral Mals Papers realitzant una performance on es representava un ritual de dones d'aigo esporlerines les quals eren condemnades a morir cremades però al darrer moment els Bocsifocs les alliberaven i donava així inici al correfoc pels carrers de la vila i acabant a la Placeta del Jardinet amb l'espectacular Temple des Boc.

Però sa flama no s'ha apagat, i sa feina cultural dels Bocsifocs continua, esperem que per molts anys més, gràcies a tothom que ho ha fet i ho fa possible.

Molts d'anys Esporles!!

Foto: Margalida Carrió

Horts, hortolans, hortolanes i hortalissa a Esporles

Al cançoner popular de Mallorca podem llegir:

Jo la festeig hortolana
quatre mesos a l'estiu
i en arribar sempre em diu
menja meló si ens tens gana

Avui vos proposem que a més de meló pogueu menjar a l'estiu: tomàtigues, carabassins, monges, pebres mallorquins, albergínies, pebres vermells, bledes i carabasses per cuinar. A l'hivern cebes, patates, alls, cols, colfloris, remolatxes i pastanagó i tot l'any herbes aromàtiques i julivert, però per això hem d'anar a uns 80 anys enrere.

Moltes de les cases del nostre estimat poble tenen al darrera, sobretot les antigues, un trast, un bocí de terra amb un parell d'arbres fruiters i una pica plena d'aigua per poder regar aquest hortet, que era sembrat d'hortalisses per la subsistència de la família. Al fons també hi solia haver el lloc comú, un galliner per poder menjar qualche ou i, ens festes senyalades, un gall o una gallina per fer brou a les parteres.

Si escoltau bé a casa vostra, encara podreu sentir la veu de la padrina que deia: Dui-me una tomàtiga, una ceba, un grell i un poc de julivert i avui vespre menjarem sopes, ah! i ves a veure si han post un ou les gallines i faré una truita amb un poc de pa per la neta que en farà una festa.

Ara tornant al present, el nivell de vida ha pujat majoritàriament a causa del turisme i molts de aquests horts s'han convertit en jardins i qualcun amb una piscina. Ara els horts estan entre altres bandes, sobretot damunt les voravies del carrer Joan Riutort a l'ombra dels platers a dues fruiteries que omplen de colors la carretera principal.

Però no tot s'ha perdut, encara queden moltes famílies que o bé per tradició o perquè estimen la terra i volen menjar productes ecològics plens de sabor de la nostra vall, en el moment de la temporada i no els fets dins els hivernacles, pegant ma a la xapeta, els gavilans i al càvec, i amb paciència i suor, sembren els seu bocí de trast. Creiem que són tots d'admirar.

Una d'aquestes famílies ens ha explicat el món dels hortolans i hortolanes i ens ha obert les portes de casa seva per poder veure el seu hort que ja en tenia cura el seu pare Toni Escandell, i que ara continuen, el seu fill en Pep Escandell i la seva dona na Catalina Moranta conreant un centenar de metres quadrats sembrant tot el que hem dit abans amb una horeta de feina diària. Diuen que de la suor en surt el fruit, i la greixonera plena de hortalisses que han collit davant jo, en són una prova

Però amb la meitat o la quarta part del seu hort i del temps, als que tenint terra, encara no teniu el vostre hortet, jo vos animaria a que ho provéssiu encara que sigui a un bocinet petit. Vos donarà moltes satisfaccions, sentireu el gust vertader de les hortalisses i a més a més és un exercici saludable i reconfortant. Ah!, i si no voleu encorbar l'espina amb el càvec, avui hi ha motocultors i reg per degoteig amb un rellotge.

Segur que no vos penedireu !

Antoni Bauçà, estiu del 2022

L'hort i les hortalisses d'en Pep Escandell i na Catalina Moranta

Primavera i estiu al Club de Majors d'Esporles

Durant aquesta temporada, pel mes de març, s'ha fet una sortida de cap de setmana a Alcúdia. Els majors gaudiren d'un temps de relaxament, bon menjar i bona companyia.

El mes d'abril el començarem amb un dinar al Centre. Es va degustar un variat de frits i pilotes, postres exquisits i un aperitiu especial preparats per la Junta. Posteriorment gaudirem d'un xou a càrrec de la presidenta i membres de l'equip directiu. Interpretaren cançons dels anys 70 i 80. Després ball per a tothom.

Amb motiu de l'aniversari del Centre, es va fer un dinar a Can Tronca, on menjaren escaldums i arròs brut. Quan tornaren, com sempre es va celebrar una missa dedicada als socis del Club que ens han deixat aquest any.

Un caramull de persones s'apuntaren al viatge a Galícia, ja tenien ganes de sortir!! Varen visitar Santiago de Compostel·la, declarada patrimoni de la humanitat per la Unesco, llar de grans escriptors com Rosalia de Castro i Camilo José Cela, amb una gran Seu on varen arribar els restes de l'apòstol Santiago des de Jerusalem. Visitaren Vigo, Pontevedra, ciutat empedrada, Combarro petit poble on hi ha molts *hórreos* típics a tota Galícia on guardaven els cereals, aïllats de la humitat i dels ratolins. També cases marineres i creuers. Gaudiren dels monuments i de la bona gastronomia.

Durant el mes de maig anaren a Lluc per a l'ofrena floral a la Mare de Déu. Una missa multitudinària amb as-

sociacions de l'illa. També participaven personalitats de la Conselleria i el batle d'Escorca que va dir unes paraules per a tots els assistents. Els Blavets varen amenitzar l'acte.

Pel juny organitzarem un sopar per a totes les persones que participaren en les distintes activitats durant aquest curs.

El dia 18 de juny s'ha fet una demostració de ball en línia "Espoline" a la plaça des Jardinet. Participaren el club de majors i altres grups de Mallorca amb els seus monitors. Després es va fer una Trobada Linedance Balear i a continuació soparen en els distintes restaurants d'Esporles. Hem de donar les gràcies a la presidenta del Centre, també als seus col·laboradors que varen ajudar amb mobiliari i en la distribució del sopar en el restaurant Cantó i en especial al seu fill que va posar la música per a tot l'esdeveniment.

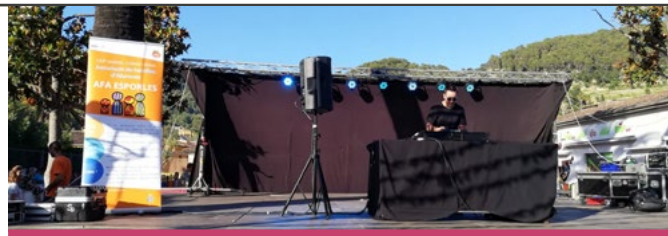
El mes de juny també s'ha fet una gran exposició filatèlica al club, s'ha comptat amb la presència de la batlessa i això ha suposat una gran afluència de gent.

Durant l'estiu a la terrassa del Centre, es faran balls i distintes actuacions. Un bon estiu per a tots!

971 619 504

C/ Cotoner 3, baixos

Des de l'AFA no hem estat aturades!!!

Durant aquest curs hem oferit moltes coses i n'hem organitzat moltes altres:

El darrer trimestre la comissió de participació va organitzar amb molt èxit el taller "Educar des de l'amor. L'equilibri entre el respecte i els límits", un taller oferit per la professional Joana Maria Pla Miró, on des d'una perspectiva diferent un grup de famílies van posar en comú diferents maneres d'establir bons vincles i límits positius a les seves famílies.

Final de curs de l'escola.

Des de l'AFA vam insistir molt en poder oferir una festa de final de curs a l'escola, durant aquests dos darrers anys els nostres infants no han pogut tenir un fi de curs com toca, mentre veiem com la normalitat anava avançant en altres àmbits de la societat, quedava l'espai educatiu.

Per això, amb pocs recursos i molta voluntat, l'AFA ho va fer possible. Les famílies de cinquè van poder fer la seva aportació amb les coques pel viatge d'estudis, una gran organització per la seva part que hem d'agrair.

Un show pels més petits amb Conte Contat. I una "no" festa de l'espuma que demanem disculpes però no va sortir com ens esperàvem, per diferents problemes tècnics no es va poder dur a terme l'esperada festa.

Hem d'agrair als mestres de sisè el seu comiat als joves alumnes que l'any que ve passaran a l'IES encetant una altra etapa i tancant la de primària.

Donar les gràcies també a l'Ajuntament que ens ha ajudat econòmicament en l'organització de la festa. I molt especialment al Jaume Tomàs que en tot moment ens va ajudar a resoldre els problemes!

Moltes gràcies a totes les persones que ens vàreu ajudar i recolzar. L'any que ve serà més i millor.

Organització escola d'estiu.

Un altra any hem organitzat l'escola d'estiu de l'escola.

Una cosa a destacar és que enguany i seguint les directrius d'una educació 360, en la nostra plana web hi ha tota la informació sobre totes les escoles d'estiu que enguany s'han oferit a Esporles, que no són poques.

Festes de Sant Pere.

També hem organitzat la "verbena kids" emmarcada dins les festes de Sant Pere. Una tarda amb música i ball on els més petits també van poder sortir a ballar amb els seus amics i amigues. Els infants també es mereixen música, cantar i ballar a ritmes actuals, el seu espai en unes festes que també són seves.

Seguim amb la feina.

Seguim treballant amb l'equip directiu per tal d'organitzar les extraescolars per a l'any vinent.

A més seguim dins el Consell Escolar de l'escola.

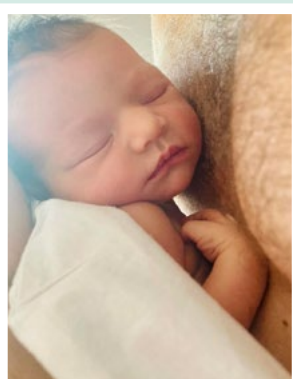
Seguim a més en contacte amb les famílies per tal de donar resposta a inquietuds i accions.

I el que necessitam és que et facis família sòcia i que participis en alguna de les nostres comissions, la nostra comunitat educativa et necessita més que mai!!

La nostra població

D'abril a juny de 2022: Matrimonis: 15. Naixements: 10. Defuncions: 1.

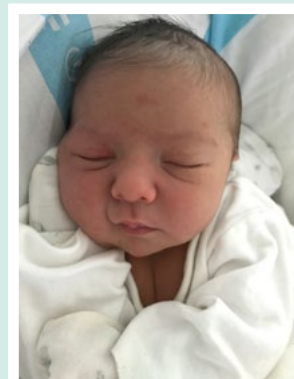
Gala Bernat Font
Agost 2021

Martí Vinseiro Garrofé
Desembre 2021

Miquel Bestard Massanet
Juny 2022

Jordi Amengual Tomàs
Juny 2022

Un any més, acabat el mes de maig, acaben les activitats que duim a terme a la biblioteca durant tot el curs. Sabeu tot el que hem estat fent aquests mesos? Segur que si ens visiteu i seguiu les nostres xarxes socials sabreu tot el truí que duim sempre, però vos volem fer un petit resum.

Al llarg d'aquest curs, hem tingut amb nosaltres més de 60 ajudants de biblioteca de 5è de primària que, de forma voluntària, han volgut participar al nostre projecte. Un any més ha estat tot un plaer estar acompanyades dels nostres ajudants i ensenyar-los una part de la nostra feina diària.

També, cada dijous, ens hem trobat a les 17h a l'Hora del Conte. Conduït per n'Olga i en ocasions acompanyats d'actors i altres professionals, hem gaudit d'històries meravelloses un curs més. Com ja es tradició a la biblioteca, el darrer contacontes del curs va ser a càrrec de Victor Uwagba omplint de ritme la biblioteca!

Per altra banda amb els clubs de lectura tampoc hem aturat! Al Tast de Llibres els adults han compartit opinions i pensaments amb les nostres propostes de lectures. Per tancar el curs, ens va acompanyar l'autor Sebastià Alzamora, autor del darrer llibre llegit al club, Reis del món.

I no podem oblidar als lectors més joves ja que per setè any consecutiu, hem dut a terme el club de lectura infantil. Ha estat un curs molt enriquidor on els infants han descobert nous autors i hem fet activitats molt divertides! Ens acomiadam dels membres que ja passen a l'institut, gràcies per tot el que heu aportat! I a la resta també vos donam les gràcies i vos esperam al pròxim curs! Si feis 5è o 6è de primària i estau interessats en participar, veniu a la biblioteca i vos donarem més informació.

Però són moltes més les activitats que hem anat fent, per exemple, els contes per a nadons amb n'Arantxa Riera, que un any més li volem agrair la seva implicació i la participació també en algunes sessions de les seves companyes Maia Planas i Pato Vela, o la ruta cultural de la mà de l'historiador Tomàs Vibot, on ens va descobrir llegendes de Palma. Les visites escolars també han estat una constant aquest curs, l'escoleta, escola i l'institut ens han visitat els darrers mesos realitzant diferents activitats. Per Sant Jordi també no vàrem aturar, tallers, contacontes, intercanvi de llibres i moltes coses més! I no podem oblidar tampoc les sessions de Contesporles que es varen fer a la biblioteca per a tot l'alumnat de l'escoleta, escola i l'institut, on també vàrem convidar a companys bibliotecaris en aquestes enriquidores sessions.

Un any més, hem intentat oferir una proposta molt ampla de serveis i activitats per a totes les edats, perquè tothom trobi el seu espai a la biblioteca. Sempre amb un mateix objectiu: difondre l'interès per la lectura. Així que moltes gràcies a tots vosaltres, usuaris, per la vostra implicació i participació un curs més.

Esperam que tingueu unes bones vacances d'estiu i recordau que no tancam durant juliol i agost. No deixeu de venir a cercar les vostres lectures d'estiu! Obrirem amb horari estival fins dia 11 de setembre, de dilluns a divendres de 10 a 13.30h, i dilluns també obrim d'horabaixa de 17 a 20h.

Olga i Natalia

Segueix-nos a

 bibliotecaspublicas.es/espores

 facebook.com/bibliotecaespores

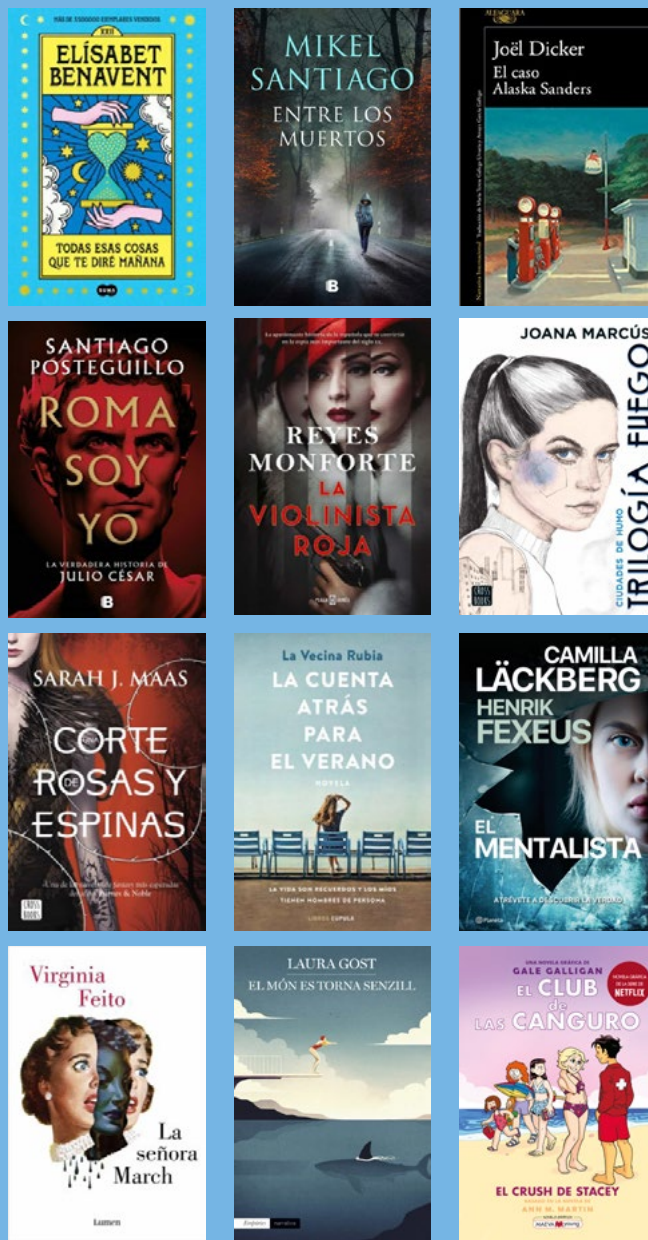
 [@bibliotecadespores](https://instagram.com/bibliotecadespores)

NOVETATS!

ADULTS

- Roma soy yo.* Santiago Posteguillo
- La violinista roja.* Reyes Monforte
- Entre los muertos.* Mikel Santiago
- El caso Alaska Sanders.* Joël Dicker
- Todas esas cosas que te diré mañana.* Elisabet Benavent
- El mentalista.* Camilla Läckberg
- El món es torna senzill.* Laura Gost
- La señora March.* Virginia Feito
- La cuenta atrás para el verano.* La vecina rubia
- La llibretera de París.* Kerry Maher
- El castillo de Barbazul.* Javier Cercas
- Les nou vides de la Rose Napolitano.* Donna Freitas
- Digem-no amor.* Marta Vives

JUVENIL

- Trilogía fuego.* Ciudades de humo. Joana Marcús
- Una corte de rosas y espinas.* Sarah J. Maas
- El príncipe cruel.* Holly Black
- Dónde está Anne Frank.* Ari Folman
- Fleur.* Mi desesperada decisión. Ariana Godoy

INFANTIL

- El club de las canguro 7.* El crush de Stacey. Gale Galligan
- Una amiga de verdad.* Kristen Gudsruk
- Manual per a espies.* Daniel Nesquens
- L'hotel per a bestioles.* Suzy Senior
- Hooky.* Miriam Bonastre
- Animalotes 9 i 10.* Aaron Blabey
- Anatol Lapifia ¡Allá vamos!* Anne Didier

AJUDANTS DE BIBLIOTECA

La «teranyina verda» dels pobles

En un any on hem començat a veure, després de les advertències dels experts, com la temperatura del nostre planeta i les concentracions de CO₂ i altres gasos d'efecte hivernacle no fan més que pujar, un dels recursos que més s'estan emprant per combatre aquests efectes és l'arbrat i les zones verdes.

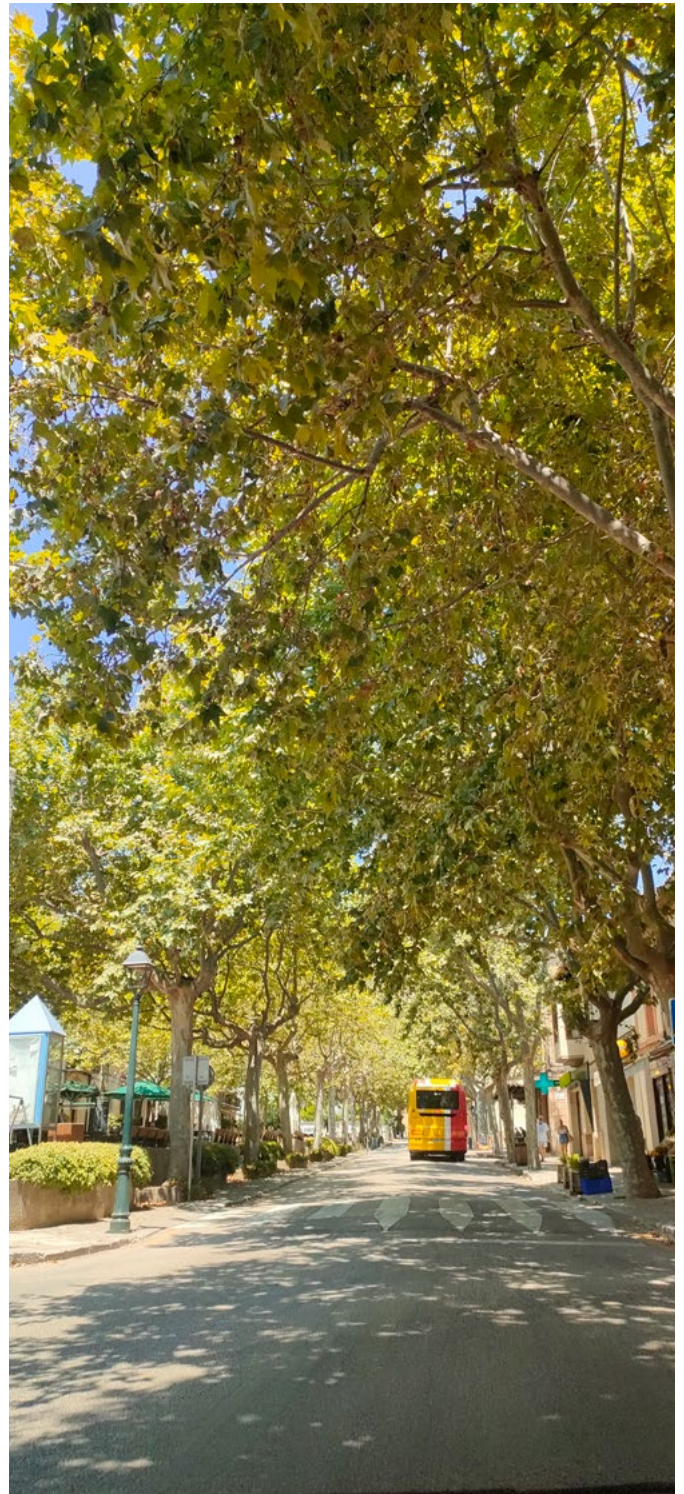
Mentre que abans, per poder tenir espais d'ombra i reduir la temperatura durant els mesos d'estiu recorriem a elements artificials com pèrgoles, porxades, etc., actualment, com si haguéssim fet un viatge cap enrere en el temps, ens n'hem adonat com aquests mateixos beneficis ens els dona la vegetació, sobretot l'arbrat. Per comprovar-ho, us convidem a fer una prova. Agafeu un termòmetre i aneu a un carrer sense arbrat i mireu la temperatura i, a continuació, feu el mateix en un carrer amb arbres i us n'adonareu de la magnitud del canvi.

Però els arbres del nostre poble no només ens ajuden a reduir la temperatura del nostre entorn, sinó també són uns excel·lents captadors de gasos d'efecte hivernacle. S'estima que un arbre es capaç d'absorbir entre 10 Kg i 30 kg de CO₂ en un any i, si mirem un arbre adult de 20 anys, en un any absorbeix el CO₂ emès per un vehicle que recorre de 10.000 a 20.000 quilòmetres.

Malauradament, el cotxe segueix essent un element indispensable en la nostra societat. Per això, a banda de fer de captadors de CO₂, la vegetació urbana ens ajuda a reduir la contaminació acústica associada als transports, actuant com una pantalla acústica natural. I a més, també afavoreixen la biodiversitat del nucli urbà, reduint el soroll dels vehicles de motor per el cant dels ocells que fan els seus nius en els arbres.

Per això, com a esporlerins i esporlerines us convidem a fer aquest "viatge cap enrere en el temps" per descobrir els beneficis que ens dona la gran teranyina verda que tenim en els carrers del nostre municipi.

Aina Sánchez

SAPS ON ÉS?

Això abans era així ja fa temps va canviar per a l'escola anar havíem de fer més camí

SAPS QUI ÉS?

Era un estel petit, que sempre ha dut sa nina de cultura mallorquina va ben plena d'esperit

TEST ESPORLERÍ

- Aquest test va de festes de Sant Pere. Sabeu entre quins anys, Rafel Nadal Salas s'encarregà de l'organització de les festes patronals?**
 - Entre 1968 i 1980
 - Tota la dècada dels seixanta
 - Entre 1959 i 1965
- Durant els anys que Rafel Nadal organitzà les festes, on es celebraven majoritàriament tots els actes?**
 - Al Passeig del Rei
 - Al desaparegut Central Park
 - A la placeta del Ball
- Quantes vegades actuà Camilo Sesto a les verbenes de les festes?**
 - 4
 - No actuà mai a Esporles
 - Només una
- Com anomenam els esporlerins a les parades que es posen per les festes?**
 - Avellaneres
 - Torroneres
 - Coqueres
- Com es deia el grup de teatre esporlerí que dins la dècada dels setanta sempre actuava dins les festes?**
 - Picadís
 - Sa Comuna
 - Artis
- Ja és tradició que després de la missa del dia de Sant Pere es balli La Filadora a la plaça. Quin músic va compondre aquesta peça?**
 - Marià Portas Palou
 - Tomeu Aulí Ginard
 - Miquel Marques

Solucions:
1A - 2B - 3A - 4C - 5B - 6C

Saps on és?

La Filadora

Saps qui és?

Guillem Fiol

**SOLUCIONS
NÚMERO
ANTERIOR**

LA FOTO

Imatge: Raimon Palou

Text: Pere Palou

Colors del nostre entorn: l'ocre del sòl terrós i encatifat de fullaca, el verd refrescant i ombrívol dels plàtans, el cel resplendent amb traços d'un blanc brillant. El nostre torrent. I en la llera, petites i humils, les cinc someretes que s'ocupen a esbrostar i fer net d'obstacles vegetals perquè quan el llit del torrent aculli una avinguda tardoral l'aigua corri lliure i dolçament.

Les someres tenen ben merescut el títol d'emblema d'Esporles (per bé que els vilanovers tenim a més el nostre boc). La feina tranquil·la i perseverant de les someres no sols és un poema vivent durant els mesos d'estiu; també té una funció pràctica i preventiva.

Londres té el seu Tàmesi, amb un cabal mitjà de 65,8 metres cúbics per segon; Roma, el Tíber amb 230 m³/s i el Po amb uns espectaculars 1540 m³/s; Barcelona, el modest Besòs amb 4,3 m³/s i el no massa més cabalós Llobregat, amb 19 m³/s; París, el Sena, 563 m³/s... I

Esporles, el Torrent, amb un cabal tan variable que va des dels 0 m³/s habituals als més de 200 m³/s (ei! Això són dos-cents mil litres d'aigua per segon!!) quan ha baixat una torrencada incontenible... Gràcies, someres! (apunt final: l'Amazones transporta un cabal de 209000 m³/s, que equivalen a unes mil vegades la torrencada més desbordant del nostre torrent).

Aquesta foto està feta pocs dies abans que un grup de voluntaris de l'espècie *homo sapiens* es ficàs a la llera (també li podem dir "glera") del torrent i dedicàs unes hores a netejar-la de residus no naturals: llaunes, plàstics, ferralla diversa, botelles de vidre, capses de cartó, esquinçalls de roba i altres deixalles produïdes precisament per *homo sapiens* i que de diverses maneres van a parar a l'entorn natural com a testimonis de la petjada nociva de la nostra nissaga que encara no hem après a evitar. I l'alternativa és simple: o evitam aquesta agressió al medi, o el medi ens desterrarà a nosaltres.